

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az iskolamulasztásokról.

Az elemi népiskolai oktatás sikerének egyik alapföltétele a pontos, rendes iskolalátogatás. Enelkül a tanító legnagyobb szorgalma, legfőbb hivatássonzeretete, a legkitartóbb buzgósága vajmi keveset ér; működését megbénítja a rendetlen iskolalátogatás, fáradságának úgyszólván semmi, vagy csak nagyon csekély az eredménye.

Az iskolamulasztások nagy száma hátráltatja a tanítót kitűzött célja elérésében. Valamint a lánc csak akkor erős, ha a láncszemek egymásba vannak kapcsolódva, egymást szorosan összetartják; ha egyetlen láncszem hiányzik, vagy szétszakad, ereje megszűnik, épen úgy a népiskolai oktatásnak csak akkor van meg a kívánt eredménye, ha a tanítás folytonos, s az egyes tanítási leckék szorosabban következnek egymás után, egymásba fűződnek. Ha csak egy tanítási órát mulaszt el növendékünk, már nincs meg a haladásban az összetartó kapocs, a mulasztó gyermek ismeretkörében hézag támad. És e hiányt alig lehet pótolni, legfeljebb az ismétlések alkalmával, ha ugyan arra az időre növendékünk — a helyi viszonyok miatt — már ki nem maradt az iskolából...

Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. értelmében kötelesek a szülők (gyámok, gazdák stb.) tanköteles gyermekeiket (gyámoltjaikat, cseledeiket, stb.) 6—12 éves korig mindennapi, 12—15 éves korig pedig ismétlő iskolába járatni. Az igazolatlanul mulasztó tankötelesért felelős egyént első ízben megintik, másodszeri igazolatlan mulasztás esetén, az idézett népoktatási törvény 4. §-a alapján, pénzbüntetéssel sújtják. E pénzbüntetés 1 kor.-tól 8 kor.-ig terjedhet, egy-egy félhavi mulasztást véve figyelembe.

A népoktatási törvény értelmében a mulasztási kimutatásokat a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz küldték be, aki a kimutatásokat átvizsgálta a pénzbüntetés kiszabását ellenőrizte, a bírságpénzek behajtását a községi elöljárósá-

goknál szorgalmazta. Ezen sürgetésnek igen sokszor meg volt az eredménye.

De a 4120/1902. sz. kultuszministeri rendelet, az iskolamulasztások kezelése, a megintés, a pénzbüntetés kiszabása, bírságpénzek behajtása (köz munkában való ledolgozása) stb. körül újabb intézkedéseket állapított meg. Ugyanis az iskolamulasztások körüli teendőket a pénzbüntetés kiszabását és behajtását, nyilvántartás vezetését, teljesen a községi elöljáróságok hatáskörébe utalta, az intést és dorgálást az iskolazékeknek tartotta fenn.

Hogy e rendelet mily jót eredményezett, láthatjuk közoktatásügyünk 1903. 4. tanévi jelentéséből, hol az igazolatlan mulasztások száma óriási, a behajtott bírságpénz pedig vajmi csekély.

Igaz, hogy a közigazgatás teendőivel nagyon is túlterhelt elöljáróság a mulasztások szigorú kezelésére igen kevés gondot fordíthat. A pénz-bírságokat sok helyütt, mint behajthatlanokat törlik, vagy ha köz munkára változtatják, sem az iskola udvarán, sem pedig a faiskolakertben le nem dolgozza azt senki. Így magok a felek semmit sem törődnek a büntetéssel, s emiatt az igazolatlan mulasztások száma óriási módon szaporodik. A tanításnak azután nincs meg a kellő sikere és ennek oka mindenestre ki is lenne más, mint a *tanító*... de csak az illetéktelenek előtt!...

Megemlítem, hogy a szóbanlévő miniszteri rendelet szerint a községi elöljáróságokat e működésükben a kir. tanfelügyelő ellenőrzi. Épen ezen ellenőrzésnek következményeként, a mulasztások kezelése körül tapasztalt hiányos intézkedések és az igazolatlan mulasztások nagymérvű emelkedése miatt érkezett panaszra. H... vármegye közig. bizottsága egy igen üdvös rendeletet adott ki, mely szerint a *járási főszolgabírák kötelesek minden év április és december havában a mulasztási kimutatásokat a. g., nyilvántartó könyv alapján bekérni, azokat a büntetés kirovására, a kirótt bírságpénz behaj-*

ására, közmunkára való átváltására, annak ledolgozására való tekintettel alaposan átvizsgálni.

Nagyon ajánlatos volna, hogy minden vármegyében adjon ki ilyen rendeletet, akkor az igazolatlan mulasztások száma csökkenne.

A jelen tanévtől kezdve a 4201/1902. sz. rendelet, a 2085/1907. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel hatályon kívül helyeztetett. Ezen rendelet a tankötelesek összehívásának és a tankötelezettség ellenőrzésének új szabályozásáról szól. Az igazolatlan iskolai mulasztások ügyében követhető eljárás (25—30. §§-ok) teljesen meggyezik a régebbi rendelet intézkedéseivel. Ha ezen intézkedéseket pontosan keresztül lehetne vinni, akkor meg volna szüntethető a rendetlen iskolalátogatás.

Igaz ugyan, hogy az igazolatlan iskolamulasztások teljes kiküszöbölése, a helyi viszonyok miatt, teljesen lehetetlen. Községemet említem föl példának.

A határ tagosított. Közös legelő nincs, minden egyes kisgazda néhány holdnyi földjén tartja jóságát. Tanya tanya után sorakozik, hol a kisgazda 7—12 éves gyermeke; libasertesnyáját (sokszor 1—2 daraból áll ez a nyúl!) néhány darab marhát őriz, ha pedig a gazdának ilyen gyermeke (akár fiú, akár leány) nincs, a szegénysorsú napszámos (zseller) gyermekét fogadja föl nyája mellé, kinek rendszerint élelmezést ad és néhány véka életet, meg egy pár koronát s így az szülei könnyebbségére megkeresi téli ruházatát. A pásztorgyermek tehát kora tavasztól késő őszig künn van a mezőn. Mivel a kisgazdának csekély terjedelmű földjén kevés takarmánya terem, már hóolvadás után kénytelen a legelőre kihajtani marháját és a hó leeséséig ott őrizteti azt, mert beállóság esetén takarmánya ki nem tartana, különösen hosszabb tél idején. Most már szociális tekintetből vizsgálva e dolgot, vajjon a pászortartó kisgazda küldheti-e gyermekét, vagy a felfogadott csordásgyermeket pontosan és rendszeren az iskolába ilyen helyi viszonyok mellett?!... Itt megtörik a törvény, a rendelet szigorja a kisgazda megélhetési viszonyán és a szegényebborsú nép helyzetén... Ez esetben alig marad 3. 4 hónapos szorgalmi idő az ilyen elmaradó pásztorgyerekek tanítására. Ily beiskolázás, illetve iskolamulasztás esetén mily eredményt lehet fölmutatni, mikor a tanulók 25—45% a pásztor?...

Fölemlítenő még az ismétlőiskolások mulasztása. November—január hónapokban valamennyi ismétlő tanköteles részint helybeli bér gazdaságban, részint a szomszédos községekhez tartozó tanyaikon, mint dohánysimító munkás nyer alkalmazást. Munkára hét elején mennek és egész héten kint maradnak, ennélfogva a heti néhány órai tanítást nem hallgatják. Az úgynevezett *sommások*, a munkaidőre 20—40 koronaig terjedő bért kapnak, ez pedig a szegény napszámos családjánál számottevő összeg. El-

gondolható, hogy mily kevés ideig járhatnak ezen tankötelesek évenként iskolába!... Ennyit a mi helyi viszonyainkról. Videkenként azonban más és más körülmények gátolják a pontos iskolába való járást.

Hangsúlyozzuk tehát, hogy a tanításnak kellő eredménye érdekében az összes tanügyi köröknek törekedniök kell az iskolamulasztások csökkentésére. Evégből az illetékes hatóságoknak a büntetés kiszabása, a bírságpénz behajtása, vagy behajthatatlanság esetén közmunkára való változtatása és szigorú ledolgoztatása körül a legnagyobb szigorral kell eljárniok. A felettes hatóságoknak és a tanítóknak vállvetett munkájára van itt szükség.

A nevelő-tanító teljesítse kitartással párosult buzgósággal kötelességét! A néppel kedveltesse meg az iskolát. Legyen tanácsadója, támogatója, vezére népének. Győzze meg őket a tanítás szükségességéről. Értesse meg velük, hogy gyermeküknek legszebb örökségül azt a nevelést és tanítást adhatják, amiben az a rendes iskolába járás által részesül. Ez vertezi fel őt mindazokkal az erényekkel és ismeretekkel, amikre az élet küzdelmeiben szüksége lesz. Az iskola teszi őt hitehez és hazájához hű, becsületes, munkaszerető, dolgozó honpolgárrá.

Tarnaszentmiklós.

Dutkay Dezső.

A katholicizmus mint modern nevelői tényező.

(Folytatás.)

Az iskolában majd fokozottabb mértékben szolgáljuk a nagy ügyet. Ha csak az iskolától függött volna minden, nem jutottunk volna ennyire, bár rovásunkra legyen írva, hogy eddig nagyon bíztunk önerőnkben s az iskolában.

Azzal a felfogással, mintha az iskola nevelési tekintetben döntő tényező volna, egyszerűsrimindenkorra szakítanunk kell. Korántsem oly fontos tényező, mint a szülői ház, vagy a nyilvános szociális intézmények. Köztudomású, hogy a legmagasabb szellemi műveltség egész szépen párosulhat belső erkölcsi romlottsággal. Szó sincs róla, az iskola lényeges tényező nevelési tekintetben is, mert az iskolai rendtartással, az iskolai fegyelem kezelésével, a tanárok erkölcsi példaadásával, az oktatással, foglalkoztatással és az iskolai élet azon mozzanataival, mikor az iskolai élet a társadalmi étellel érintkezik, mély hatásokat tehet az ifjú nemzedék erkölcsi fejlődésére is; de biztos sikerrel csak azon esetben, ha a szülői ház, ha a társadalom, ha az állami s más közösségektől támogatattik.¹ Az iskola csak akkor lenne oly fontos tényező, ha eltekintve a közösségektől, főképp azok, akik arra bízzák gyermekeiket, vele egy célon működőnek. De a hiba éppen ott van, hogy ők nem-

¹ Krausz Sándor: «Nevelés és művelődés». Magyar Paedagogia, VII. 203. l.

hogy munkánkon könnyitenének, de következetes erőszakkal iparkodnak minden építési kísérletet lerombolni. Nézzük csak a szakegyetből hazakerülő családapa és anyja épületes társalgását a gyermekek körében mindenről, ami szent és nemes, s nem fogunk esodálkozni azon, ami pl. a p-i iskolában esett meg, hogy amikor a gyermektől azt kérdezték: hány személy van az *Istenben*? A kis elvtárs, hogy bátorságát megmutassa, nemcsak tanítójával, hanem a családi körben áldást adó Istennel szemben is, tudatos csintalanságból felelte: az *Istennek* két szeme van. Boldog kor, hol vagy? amikor mi azon, hogy valaki illetlen szót ejtett ki, félóra hosszat tudtunk elsírni.

S bár az iskolára vár ama nehéz szerep, hogy lassú, tervszerű munkájával a jövő nemzedéket ifjaiban javítsa meg, az előbbiekből láthattuk, hogyha a család s a közös, nagy nevelői tényezők nem fognak az iskolának segítségül sietni, hanem ha az új szellemi vívmány (a munkásiskolák révén) «az evolúció-elmélet új érat nyit szemünknek az atheizmus jegyében és elvezet a nihilizmus, pesszimizmus, jogtalanság, hontalanság, ravasz élelmesség, anyagi erő vagy ököljog boldog világába, villámfényvel, automobillal, repülőgépekkel, parádés armádák manőverjeivel s szímfényvesztő világkiállításokkal takarván be a siralomvölgy meztelen nyomorúságait»,¹ s ha ezen szabad iskolákkal szemben nem lépünk sorompóba, akkor az egyházat, mint anyát, a nevelés terén, gyermekében, az iskolában fogja az *Úr* megbüntetni, mert segíts magadon s az *Isten* is megsegít.

Annál inkább kell, hogy a nép tanítása terén mi vezessünk, mert amit *Jézus* a Genezáreth tava partján tanítványainak mondott: Ite docete, menjetek, tanítsatok; omni creaturae, minden nemzetet, — azt a földön azelőtt senkisémmé mondotta. *Krisztus* előtt a nép gyermekei számára nem léteztek iskolák: a népiskolát egyedül *Jézus Krisztus* szava alapította meg.

Nem mondom, hogy semminemű iskola sem létezett, s ha jól emlékszem, a francia Institut valamelyik tagja emlékiratában olvastam, hogy az egiptomi hierogliphékben egy kis gyermeket ismert fel, amint táskájával iskolába ment, három vagy négyezer év előtt... de tagadom, hogy e gyermek a *nép gyermeke* volt, mert tudom, miként bántak akkor a néppel Egiptomban s mindenütt e lakott földön. Ismétlem, hogy *Krisztus* a *nép* tizenkét emberéhez szólva: Ite, docete omnes gentes... alapította meg az összes oktatást. E szavak azok, melyek a világ egyik végétől a másikig minden hitközségben mindannyiszor teljesedésbe mennek, valahányszor a szegény falusi pap a szószékre lép s innen mint falusi *Chrysostom* magyarázza az evangéliumot s fejtegeti a katekizmust. E sza-

vak erejénél fogva harcolunk kezdet óta a szellem szolgasága ellen... Ma is akarjuk (mint mindig), hogy a legkisebb gyermek a legmagasabb tanokig emelje fel lelkét. Templomaink a böhesészet, morál, vallás s gyakorlati életnek mindig ingyen, nyilvános és népszerű iskolái voltak s azok ma is.¹ Ha *Dupanloup* ma élne, bizonyára nem elégednék meg azzal, hogy csupán templomaink legyenek ingyenes iskolák, hanem ő is kiállana a hullámzó *Genezáreth* partjára, sőt a hullámok között még a galileai tengerre is eljutna, hogy a kicsinyhitűek hallják és lássák, amint *Jézus* fölemelkedvén mondá: «Mit féltetek kicsinyhitűek?»

És most vessünk egy pillanatot a háborogni készülő tengerre, nem az elbizakodottság fölényével, nem is a tanítványok félelmével, hanem csupán azok alázatosságával mondván: «*Uram*, szabadíts meg minket, mert elveszünk!»

Az új korszak küszöbén már előviláglik az a tény, hogy:

A szocializmus beválthatatlan ígéreteket tesz, keresztülvihetetlen rendszereket állít föl. Nem számol azzal a körülménnyel, hogy a szükségletek hiányos kielégítésének egyik jelentékeny forrása a természet működése, elemi csapások, terméketlenség, a természeti kuforrások kiapadása. Nem számol azzal a körülménnyel sem, hogy az ember is vágyaival, szenvedélyeivel, lelki és szellemi bajjaival, bűneivel, csúfítja minden társadalmi berendezést. És egy fantasmagoria létesítése kedvéért odateszi a fűszét az ember és a társadalom legbecesebb javainak gyökerére, az egyéniségre és az abból folyó tettvágyra, a családra, az államra, a vallásra, a szerlelmre, a szeretetre, a honszeretre, a haladási törekvésre, az előrelátásra.² A társadalmi reform tehát nemcsak gazdasági, hanem *erkölcsi, pedagógiai*, politikai, technikai és társadalmi probléma.³

Minthogy a társadalom betegségét most már mindenki éli-meri, meg kell már egyszer kezdeni az igazi gyógyítást. Még pedig elsősorban az egyednél, de nem csupán annál, mely nagyon is függő viszonyban van, melyet a legerősebb kötelek tartanak a családhoz: a gyermeknél, hanem egyúttal ezen kötelek helyreigazításával is, a keresztény munkásiskolák által. Oriási hordereje lesz ezen intézménynek, sokkal kihatóbb és fontosabb, minthogy most e cikk keretében erről szólnék. Ez alkalommal csak arra szorítkozom, hogy lássuk magának a vallásnak, mint egyedül biztos alapnak jogosultságát a jövő társadalmában.

Minthogy az ember a fejlődés legmagasabb fokát csakis a társadalomban érheti el és erőt

¹ Dupanloup B. beszéde a maliensi II. kath. kongr. 1863. ld. Karsch Lohion dr. «Material. Rationalism. és Kereszténység» c. m. 342. l.

² Földes Béla «A szocializmus fejlődése napjainkig». 71. lap.

³ I. m. 76. l.

¹ Kolmár József: «Elmélkedések a világról». Magyar Allam, 1907. 157. sz.

esakis ott érvényesítheti teljesen: ebből az következik, hogy a történelem folyamán végbemenő evolúciójában egyéni fejlődése kevésbé fontos, mint társaslény gyanánt való fejlődése. Más szóval: noha egyéni érdekei rá, magára nézve mindennél fontosabbak maradnak, elkerülhetetlenné vált, hogy ezután alá kell rendelődniök, akár van róla tudata, akár nincs, ama nagyobb társadalmi érdekeknek, melyet a fejlődést alakító erők immár kifejtettek. *Bellamy Edvárdd*nak¹ a 2000. évben mozgó *Leete* drja mondja, hogy a közoktatásügyi kormány, ép úgy felelős a rábizott ifjuság szelleméről, mint testi egészségéről: a tanfolyamnak, mely az ifjuság (vagyon és rangkülönbség nélkül) hatodik életévétől huszonhatodik életévéig tart, kettős célja van, mely abban áll, hogy az ifjuságot a lehető legjobb szellemi és testi nevelésben részesítse. Nevelési rendszerét általánosan három alapelve fekteti: 1. azon egyéni jogra, hogy minden ember a saját maga boldogulására a lehető legjobb nevelésben részesüljön; 2. a társadalom azon jogára, hogy minden polgár a társadalom javára és örömeire a kellő műveltségével járjon és 3. a még nem született egyénk jogára, hogy majdan bölcs és művelt szülők legyenek.

És amikor ideálisan gondolkodunk, akkor nem feledkezhetünk meg a reális alapról sem. De miye lenne a jövő társadalma, ha annak alapját egyedül a rideg ész akarná megállapítani.

A társadalmi felfogás ma eljutott annak a többé-kevésbé tudatos megértéséhez, hogy a vallásnak van valami határozott feladata a társadalomban s hogy az a folyamatban levő társadalmi evolúciónak valamiképp tényezője.²

És a katholicizmusnak az lesz a feladata, hogy a felvezetett tömeg lelkét, épen a munkásiskolák s a szabadtanítás révén «a legmagasabb tanokig emelje fel».

A tudomány többnyire azt próbálta bizonyítani, hogy a szocialista írók által javasolt társadalmi szervezet nem lehet állandóan sikeres s hogy végre minden nép romlását kell előidéznie, mely azt elfogadja. Ez azonban a szocializmussal szemben nem gyakorlati érv. Nincs sem a múltnak, sem a jelennek nyilvánvalóbb tanulsága, mint az, hogy az embereket sem egykor, sem most, legkevesebbé sem befolyásolja se a tudós, se egyéb még olyan bölcs emberek nézete sem, azt illetőleg: vajjon az ő mai viselkedésük, mely nyilván a saját hasznukra válik, mily eredménytel fog járni a még meg se született nemzedékre nézve. «Hány mai munkás — kérde találon egy újabb író — utasítana vissza egy évi kétszáz fontos járadékot annak a kedvéért, hogy ez által a napi bért — háromezer év múlva egy százalékkal emelje?» «De mit beszélek három-ezer évről — kérde. Megtagadna-e közülünk

¹ Bellamy Edvard «Visszapillantás 2000-ből 1887. évre». Ford. Radványi D., 246. és 247. l.

² Kidd Benjámin. I. m. 17. l.

valaki egyetlen kosár szemet, hogy köszöntelepeink egy nemzedékkel tovább tartsanak?» És igaza van, hogy azt egyikünk sem tenné meg. A jövő segítsen magán, ahogy tud.

Az emberi történelem sarkalatos kérdése, melynek értelmét eddig sem a tudomány, sem a bölcsélet föl nem ismerte, nyilván az a harc, melyet az ember társadalmi fejlődése egész szakán végig, saját eszének alárendelése végett folytatott. E harcban a mozgató erőt kétségkívül vallásos hite szolgálta. A következtetés, melyre jutnunk kell tehát az, miszerint a hit működése az emberi evolúcióban az, hogy az egyéni magaviseletnek észföltötti szentesítést szolgáltat, melyre a fejlődési folyamat fentartása végett van szükség, mert azt a józan ész, a dolog természeténél fogva sohasem hagyhatja jóvá.¹

A társadalom evolúciójában a vallás tisztét betölteni semmiféle hit sem képes, ha az egyének társadalmi magaviseletére észföltötti jóváhagyásról nem gondoskodik.

Más szóval:

Az «észszerű» vallás tudományos képtelenség, minthogy az a dolog természeténél fogva benső ellentmondást fejez ki. A vallás a hit oly alakja, mely észföltötti jóváhagyásról gondoskodik az egyéni magaviselet ama gyakori eseteire, mikor az egyén érdekei a társadalmi szervezeteivel ellentétbe jutnak, s melynélfogva az utóbbiaknak a faj evolúciója általános érdekeiben alárendelődnek.²

A katholicizmus, mely az egyének és ezek sokaságának a társadalomnak minden örömeiben és bánatában osztozik, mely az igazi hit, remény és szeretet, mely a hit által a végső célt tűzi ki az ember rendeltetésének, amely a végső cél elérésére reménnyel szolgál, s amely a remény megvalósulásának útját az igazi szeretettel hinti be, parancsolván: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat, s szeresd *Uradat Istenedet*, teljes szivedből, teljes lelkedből s minden erődből, mely majd 2000 évig vezette az emberiséget *Teremtőjéhez*, összekötven a földet az éggel, az időt az örökkévalósággal; ez lesz egyedül továbbra is vezetője az emberiségnek, hogy a meredek lejtőn haladva, ne fesszegesse eszével azon határt, amelyen való keresztül haladásának föltétele: a katholicus élet.

Létezik-e s létezhetnék-e ennél magasabb és megnyugtatóbb tan? Mérhetetlen s örök időkre kifogyhatatlan összeget képvisel a katholicizmus, csak aprópénzre kell azt váltani: «hogy a legkisebb gyermek is a legmagasabb tanokig emelje fel lelkét». Munkára hát, ne csüggedjen semmi, hisz a Nap is először a hegyek ormát aranyozza csak be, ahonnan a világozság fokozatosan halad a völgyekbe, hogy a legmélyebb szakadékokba is eljusson.

Mucsi.

Eberhardt János.

¹ I. m. 101. l. ² I. m. 102. és 104. l.

IRODALOM.

Új kiadású tankönyvek. A kath. elemi iskolák számára használatra elrendelt Szent-István-Társulati kiadványok közül a napokban kettő jelent meg új kiadásban. Az egyik *Győrffy János* könyve: *A magyar nemzet története*, kapcsolatban a világtörténet főbb eseményeivel, a népiskolák felső osztályai számára. Az a körülmény, hogy e könyvecske rövid idő alatt immár negyedik kiadásban jelenik meg, élénk bizonyítéka elterjedtségének és használhatóságának. 94 oldalon, amelyből azonban még jelentékeny részt elfoglal a 22 kép. adja elő szerző mindazt, amit a tanterv előír: ebbe a könnyen áttekinthető térbe szakavatottsággal bírt beléhelyezni hazai történelmünkől minden lényegest s a világtörténelem eseményeiből is a kimagaslókat vagy velünk vonatkozásban levőket. Ez a rövidség és mégis teljesség az, ami e könyvet tanítóink és tanulóink előtt vonzóvá, értékessé és használhatóvá teszi. Élénk, magyaros nyelven, világos, könnyen érthető stílusban vannak megrajzolva a letűnt korok képei. Nagy gondot fordított szerző az egyes fejezetek arányosságára, hogy az egy-egy szakaszba fölveti anyag, mely magában véve kerek, befejezett egészet alkot, egy-egy óra alatt könnyen elvégezhető legyen. Nagy előnye az is e könyvnek, hogy a tanító elbeszélésének alapjául használhatja, nyomról-nyomra követheti, szóval vezérkönyvvil használhatja, mely megóvja őt a tervszerűtlen beszövésektől s az időfogyasztó, figyelmet szétszóró elkalandozástól. Az egész könyvön meglátszik, hogy a történelem anyagán teljesen uralkodó jeles pedagógus műve. Ára 48 fillér. — A másik könyvecske *R. Fűcsök László* alsószentgyörgyi néptanítóé: *Földrajzi alapfogalmak és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye leírása*. Meg is látszik rajta, hogy gyakorlati pedagógus írta. Oly világosan és érthetően, oly tömören és mégis minden szükségessé kimerítően van írva, hogy e 30 lapos könyvecske segédkezelésével tanítani és tanulni nemcsak könnyű dolog, szinte játék, hanem valóságos élvezet és gyönyörűség. Melegen ajánljuk a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei tanító urak figyelmébe ezt az értékes, mert rendkívül használható kis könyvecskét. Ára 32 fillér. A tanítói kar részéről nyilvánított óhajra megismerés és használathoz vévés céljából szívesen küld *mutatópéldányt* a kiadó *Szent-István-Társulat* (Budapest, Szentkirályi-u. 28.).

Szociális nevelés. *Kant*, a híres német bölcsezős, így ír *Pedagógiájában*: A gyermekeket nem a jelenlegi, hanem a jövőben alakulandó és minden lehetőség szerinti jobb társadalom számára, azaz az emberiség tökéletesedésének, haladásának elve alapján kell nevelni. Ez az elv nagy fontossággal bír. A szülők rendszerint akként nevelik gyermekeiket, hogy a mai nap, az ezidőszertüli élet viszonyaiba — legyenek azok bár a legromlottabbak — beleilleszkedhessenek. A helyes nevelés azonban az volna, ha jobbra nevelnék őket, hogy így általok egy jobb jövő következék be. — Az emberiség minden irányú előhaladásának szolgálatában áll az új idők keresztény szociálpedagógiája, mely a kath. néptanítóval diadalmasan fog bevonulni minden kath. népiskolába. A *szociális nevelés* fontosságát méltatja s ennek mibenlétéről oktatja ki a tanítókat a hazai szociológiának egyik legértékesebb és legmélyebben szántó művelője: *Giesswein Sándor*. Tanulmányát a *Szent-István-Társulat* kiadásában és *Wohlmuth Ernő* szerkesztésében közelebb megjelenő *Tanítói könyve* fogja közreadni s így a tanítóság közkinésévé tenni. Itt fejt ki első ízben irányító nézeteit a szociális nevelés nagyjelentőségű témájáról európai hírű társadalomtudósunk.

Gyónási könyvecske katolikus gyermekek számára. Írta *dr. Dreher Tivadar*. A közeledő husvétii szent gyónási-időköz előtt nem igen tudunk jobb könyvecskét ajánlani azoknak, kik katolikus gyermekek lelki életének irányítására vannak hivatva dr. Dreher Tivadar kis munkájánál. Ez a könyvecske nem csak arra nézve jó utmutató, hogy miként katolikus gyermeknek a szent gyónást ajtatosan és helyesen elvégezni, hanem a fűg-

gelékében adott olvasmányok által a gyónás lényegét, jelentőségét, célját is megmagyarázza s így eloszlatja azon tévedéseket, amelyeket a ma mindenüvé eljutó gúny, kétely, tagadás a gyermeki lélekben is könnyen föltámaszthat. Husvétii szent gyónásoknál megbecsülhetetlen segítség. Csinosan bekötött példányok ára 36 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében. (IV. Kecskeméti-utca 2.)

VEGYESEK.

Prohászka püspök adománya a tanítóknak. A fejrégyházmegeyi katolikus tanítók táptézeteknek dr. *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök ezer korona adományt adott.

Egy hitközség kérelme. Követésre méltó példát nyújt a vallásérkölesős és hazafias nevelés védelme tekintetében a turócszentmáriai róm. kath. egyházközség, mely elhatározta, hogy a meglevő rozzant állapotú iskola helyébe újat építtet, melyben «Isten, király, hazá», jelszó alatt istenfélő, királyához hű s hazáját szerető nemzedék neveltetnék fel. Az egyházközség alig számlál 600 lelket s a családfentartók legnagyobb része házalókból, napszámosokból és szolgákból áll ugyan, de eltelve a nemes ügy szeretetétől, kész és hajlandó a legnagyobb áldozatra is. Állami adójuk arányában megadózta Nagy- és Kisszoczócz községek, mint iskolafentartók róm. kath. telektulajdonosait 50%, a többi fiók-községek róm. kath. telekbirtokosait 25%-os egyházközségi iskolai adóval, hogy a kezdetnek nehézségein mielőbb átessek s az égetően szükséges iskola felépüljön. Célunkat azonban nemesszívü adakozók segítségével nélkül nem fogjuk elérhetni. Sanyarú anyagi viszonyainkközött bizva a Mindenható Istenben és a kath. tanügyet istápolni mindig kész nemes szivekben, a főt. besztercebánya-egyházmegeyi főhatóság által f. évi január hó 5-én 23/1907. sz. a jelzett célra szolgáló adománygyűjtésre megadott engedéllyel a «Népnevelő» t. olvasóhoz, mint a kath. tanügy barátjaihoz és lelkes támogatóihoz azon alázatos kérelemmel járulunk, méltóztatnának minket ezen iskolánk építési költségeiben megsegíteni. Az adományok alulírott plébános elnökhöz küldendők. Turócszentmária, 1908. márc. 18. u. p. Znióváralja. *Pillarik István* plébános, egyházkerületi elnök.

Állatvédelem az iskolában. Nagy horderőt tulajdonítunk az állatvédelemnek, mint népnevelő és erkölcsnevelő tényezőnek az iskolában. Ennek az iránynak hódolnak és szolgálnak az Országos Állatvédő Egyesület kiadványainak legtöbbjei, elsősorban az országsterete ismeretes és elterjedt *Gyermeknaptár*. Ugyanazt a célt szolgálja az Országos Állatvédő Egyesület által a népiskolákban szervezett Országos Madárvédő Liga és az egyesület kezdeményezésére az összes népiskolákban rendszerített Madarak és Fák Napjának ünnepe. Ezt hirdetik dr. *Kováts Lajos* Pozsony-városi tisztü orvos tollából kikerült következő értekezések: «Gyermekotthon Pozsonyban». Ebben azt írja: «A gyermekek nevelésénél azért bír oly nagy fontossággal a természet iránt való szeretet fejlesztése, mert ennek a gyermek egész kedélyére és különösen ethikai fölfogására nagy befolyása van. Ritkán hangoztatják tanítóink a növényvilág és az állatok iránt való szeretetet. A gyermekek ily irányú oktatás híján rendszeren az állatkinzásra vetemednek... Így változik át lassanként az állatvilággal szemben tanúsított kegyetlenség embertársainak irányában is hasonló keményszívűséggé.» «A gyermekek iránti szeretet és a modern világfölfogás» e munkának 21-ik lapján ezek olvashatók: «A növények és állatok szeretetteljes gondozása által fölbreszthetjük benne (a gyermekben) az embertársai iránti gyöngédséget, kiméletet, türelmességet, jóságot és szeretetet is. Ily szempontból szükségesnek tartom azt, hogy minden iskolának saját tágas gazdasági udvara és kertje legyen. A tanítónak kötelessége volna, hogy naponkint a gyermekeket a növények és az állatok gondozására, valamint a madárvédelemre is oktassa. A pozsonyi állami polgári iskola buzgó és kiváló

igazgatója, Kramer József, ily irányban úttörő munkát végzett, amennyiben a vezetése alatt álló iskola kertjében gazdasági udvart, nagy madárházat és egy valószínűs állatkertet létesített, úgy hogy abban a gyermekek télen-nyáron a házi szárnyast, a galambokat, éneklőmadarakat, a gólyákat, őzeket, mókust, nyulakat, halakat és a bűllöket, nemkülönbén a növényeket megfigyelhetik, gondozhatják és tanulmányozhatják. Kramer iskolája Pozsonyban az első iskola, melynek saját fürdője és főlkertje is van. A lelkés igazgató emellett a tanterem művészi díszítéséről is gondoskodik. Nagy haladást tett ebben a tekintetben a Csáky-téri róm. kath. elemi iskola is. Ez művészi díszítés dolgában az egész ország legszebb elemi iskolája. A pedagógia reformjáért lelkesedő főtanítója, Schmidt Ferenc, jelenleg egy nagyobb-szabású felkért berendezésén fáradozik, melyben a gyermekek a nálunk előforduló összes éneklőmadarakat, a halakat, bűllöket és növényeket figyelhetik meg.

Iskolai könyvtárak. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1908. évi 13.159. sz. a. az ifjúsági könyvtárak használata tárgyában igen életrevaló rendeletet adott ki. A rendelet így szól: A népiskolai ifjúsági könyvtárak szervezése alkalmával az a nagyfontosságú cél lebegett a közoktatási kormány előtt, hogy hasznos olvasmányok útján a nemzet tagjainak művelésében az olvasás szeretetét s a tudásvágyát felebréssze és hogy serdülő ifjúságunk már zsenge korában, körülbelül tízéves korától kezdve hozzá szokjék az olvasgathoz, a könyvtárhoz s ahhoz a gondolatához, hogy a jó könyvtár minden emberre nézve a tiszta örömök kiapadhatatlan forrása. Már pedig az állami elemi népiskolákhoz kiküldött országos közoktatási tanácsstagok jelentéseiből sajnósan arról értesülök, hogy bár gondosan kezelik az ifjúsági könyvtárakat: a tanulók még használják azokat. Minthogy különös súlyt helyezek arra, hogy népünk elméjét a nép- és ismétlőiskolából kikérülve még azután is saját boldogulása érdekében hasznos művek olvasgatása által képezze: felhívom őket, hogy iskolafelügyelőségük alkalmával és a tanítóegyesületek gyűléseken nyomatékosan bírja fel az állami elemi tanítókat, igyekezzenek a tanulóifjúságban az olvasás szeretetét és a tudás vágyát fölébreszteni és e célra az ifjúsági könyvtárt minél jobban fölhasználni.

Eszkoros (epileptikus) gyermekek iskolája. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, erre való tekintettel, hogy az epileptikus (nehézkoros) gyermekek iskoláztatását illetőleg hazánkban eddig úgyszólván semmi sem történt, elhatározta, hogy azok megfelelő oktatását gondoskodása tárgyává teszi és lehetőleg már a jövő 1908/9. tanév elején külön osztályt nyit a számukra. Súlyos és gyakori rohamokban szenvedő s inkább kórházi ápolásra szorult epileptikusok ide föl nem vehetők: fölvetetre csak azok számíthatnak, akiknél a rohamok ritkábbak s ezek sem súlyos természetűek. Fölvívatnak tehát az érdekelt szülők, hogy epileptikus gyermeküknek ezen iskolába való fölvétele céljából az állami kiségitőiskola igazgatóságánál (*Budapest, VIII. ker., Mosonyi-u. 6. szám alatt*) jelentkezzenek.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Beérkezett. Közvetítettük. — **Sz. F.** Már igen sok nagy uradalom rendezte tanítóink fizetését. Folyamodjék a fentartóhoz. A törvény rendelkezése csak abban az esetben kötelező, ha az iskola hitvallásos jellegű és ön ily minőségben nevezetett ki. — **Bánya-telapi.** A törvény 34. §-a felsorolja azokat a §§-okat, amelyek a magánosok és társulatok által fentartott iskolákra is kötelezők. A fizetés és korpótlékról szóló §§-okat azonban nem sorozza ezek közé. Ha azonban kinevezési okmányuk róm. kath. iskolához szól, akkor az iskolát most, utólagosan nem minősítheti a társulat sem magánjellegűnek, sem pedig társulatinak. — **Kiváncsi.** 1. Forduljon kérelemmel a kegyúrhoz. 2. Nincs más mód, mint türelemmel bevárni az elintézt. 3. A kántori jövedelmet az alapfizetésig beszámítják a

nyugdíjba is. 4. Igen, köteles. — **P. I.** Némi módosítással közöltük. Lapunk elvből nem közöl gyűjtési fölhívásokat. — **Sz. F.** Levélben részletesen válaszoltunk. **D. J.** Azt mindenesetre tekintetbe vesszük, hogy kérvényt még múlt évben beadta. — **L. Gy.** Az 1907. évi XXVII. t.-c. 12. §-a szerint a hitközség mint fentartó, 1910. év január 30-ig köteles rendezni a fizeté-eket és a korpótléket: azonban az 1893. évi XXVI. t.-c. rendelkezéseit a korpótlékre vonatkozólag a korpótlék esedékességétől számítva teljesítenie kell. 2. Korpótléka 1907. okt. 1-től esedékes. 3. Bármikor kérelmezhető. A második levélre is válaszolunk, de előbb tanulmányozzuk az ügyet. — **P. G.** Az a kérdés lényege, hogy a bizonyítvány hogyan van kiállítva. — **Sz. F.** Levélben válaszoltunk. Kísérje figyelemmel a lapok közlését. **Balatoni.** Forduljon az «Alkotmány» szerkesztőségéhez Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késcdelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Velussóc fiókközség (Nyitra m.) róm. kath. tanítói állomás javadalmazása: 2 szoba, 1 konyha, kamra és istállóból álló lakás; 3 hold 11*6 öl szántó, 400 öl kert; 8 úrméter fa: tandíj 164, ismétlőért 14, egyházi segély 168, községtől 158 és államsegély 200 kor., mely utóbbi még kiegészítést is nyer. Pályázatok *ápril 20-ig* a ker. tanf. espereshez küldendők Kórosra. 102 1—1

Győri püspöki megye.

Pályázat osztálytanítói állásra. **Kálnok** (Moson m.) róm. kath. iskolájának fejlesztése folytán egy osztálytanítói állás szerveztetett. Az új állás javadalmazása: 1000 korona (200 kor. a község pénztárából, 800 kor. a kiállításba helyezett államsegély), két szobából álló lakás és szabad fűtés. Tannyelv magyar, de a német nyelv némi ismerete is megkívántatik. A tanító tartozik az általános ismétlőiskolát vezetni s a kántori teendőben segídekezni. A pályázati kérvények *április hó 1-ig* a kálnoki róm. kath. iskolaszékhez küldendők. *Kasztner Manó* plébános, iskolaszéki elnök. 97 2—2

Kassai egyházmegye.

A **tiszalúczy** róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 1000 kor., kétszobás lakás, konyha, kamara, pince. Kérvények *ápril 12-ig* a hernádnémeti (Zemplén m.) róm. kath. plébániára küldendők. 105 1—2

A **hertneki** (Sáros m.) róm. kath. kántortanítói állásra *ápril 5-ig* pályázatot hirdetünk. Javadalmazása községtől 254 kor., államsegély 184 kor., egyéb készpénzjövedelem 140 kor., terménybeli szolgáltatások és fállélmény értéke 236 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. *Iskolaszék.* 104 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **trencsénselmeczi** róm. kath. iskolánál *április 10-re* pályázat hirdettetik az I—II. oszt. vezetésére. Fizetés 800 kor. *Ballay István* isk. elnök. 103 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **bakonyánai** (Veszprém megye) róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalmazása: 480 korona községtől, 520 korona már kiutalt államsegély, egy szobás lakás bútorozva fűtéssel, 20 korona kerékpár. A német nyelv ismerete megkívánatik. Kötelessége az ismétlőiskolás lányokat is tanítani. Tanítónők előnyben. Kérvények *április 4-ig* bezárólag *Prüser Albert* lelkész, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 106 1—1

Fajtszta ezüstnyulak, 4—5 és 7 hónaposak, hónaponta egy koronáért, megtermékenyített anyanyúl tíz koronáért kaphatók *Parák Lázárnál* Tiszolc-on. (Gömör megye.) Válaszbélyeg csatolandó. 101 2—2

Esztergommegyei kántortanító cserélne hasonló, vagy önálló tanítói állással. Cim a kiadóhivatalban. 90 4—5

Államsegély kérvényezéséhez nélkülözhetetlen! Ötödik, tökéletesített kiadás. Magyarázó füzet 1 K, a 16 nyomt. szintén 1 K. (Csak egyszerűen kitölteni s mellékelni kell.) Kapható: *Levyél Béla* kántortanítónál, Farkasaszó (Szatmár megye). 23 9—10

Államsegély-kérvény és mellékletei.

Utmutató a fizetés kiegészítési és korpóték államsegély kérvényezéséhez, kérvénymintákkal és mellékleti űrlapokkal 2 korona

Tananyagbeosztási nyomtatvány

az évi tanmenetnek a rom. kath. vagy bármelyik Tanterv alapján tantárgyak és osztályok vagy osztályok és tantárgyak szerint külön lapokon.

Részletes Tanterv-nyomtatvány

az együttes osztályok tananyagának ugyanazon lapon való feldolgozására szolgáló füzetekben a 6. vagy 5. együttes oszt. számára 2 K. 4. oszt. 1-80 K. 3. oszt. 1-60 K. 2. oszt. 1-40 K. 1. oszt. sz. 1 K előleges beküldése mellett megrendelhető.

Gyerkés Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely

712

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres szőlőoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtszta ezre 100 frt. Szépségihával, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sarfehér, Mézesfehér, Ezerjó, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvi non, Bánati Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezrejeves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. Port II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökerei 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavasz szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár negyedrészt kérem beküldeni. **Hegyi bor:** siller, fehér 50 korona, vörös 60 korona.

SZÉKELY I. JÓZSEF
Gyöngyös, Szent-Urban-Templom.

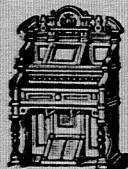
698 16—20

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. **Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig.** Tanerőknek s lelkészeknek különös szíveskedésmény. Árjegyzék ingyen és bérmentes. Részletfizetés engedélyezve. 796

Csak kollegák kaphatják kedvezményes árban

a következő nagyhatalmú egyházi zeneműveket, amelyek kiválóan alkalmasak kántorválasztási próbákra: **lében**, ünnepélyes miséken és egyházas jellegű koncerteken:

Miatyánk-Üdvözlégy	K 1. —
Hazafias Mária-dalok. I. füz. 2. — K, II. füzete	2. —
Mária-dalok. I. füzete	1. —
Asszonyunk szűz Mária. Mária-dalok. II. füzete	1. —
Hazánk Nagyasszonya. Mária-dalok. III. füzete	2. —
Köszöntsük Máriát. Mária-dalok. IV. füzete	1. —
Ave Maria. Mária-dalok. V. füzete	2. —
Immaculata. Mária-dalok. VI. füzete	1. —
Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok az összes hangnemekből, függelékekkel	4. —
Dudajáték. (C dur)	60. —

Megrendelhetők, — a pénz előzetes beküldése mellett bérmentes — a szerző kollegánk címen: **KONTOR ELEK, BUDAPEST, VII., Thököly-ut 42. sz. II. em. 6. ajtó.** — Kisebbségi összeg bélyegben is küldhető. 472

Elismert csak elsőrangú műremek a valódi

ZIMMERMANN-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

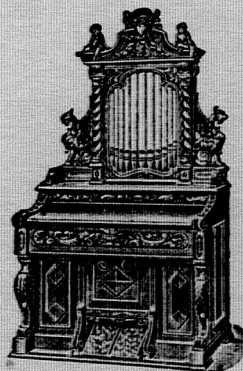
Nagyon ajánlatos különlegesség:

ZIMMERMANN-féle
iskolaharmoniumok
170, 190 és 220 K.

Képviselet Ausztria-Magyarország részére:

HÖRL NÁNDOR
POZSONY,
Ventur-utca 24.

Képes árjegyzék ingyen.

Ujdonság! 456 Ujdonság!

Piano „Continental“

teljes zongorahanggal; elegáns elsőrendű Salon-Pianinot 560 koronáért

Csak a fenti cégnél kapható. Prospektus ingyen.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent imakönyvek.

Felnőttek számára:

	Korona		Korona
A keresztény apa. Modern társadal- munkban. Gondolatok keresztény apák számára. Imádságos könyvvel. Irta <i>Egger</i> <i>Agoston</i> . Fordította egy szatmármegyei aldozópap. Vászonskötésben... ..	2.—	<i>Hahnkamp György</i> . Szép színes kép- pel, finom papíron, szép egész vászon- kötésben... ..	1.—
Börkötésben vörösmetszéssel... ..	3.20	Gömbölyített sarkú egész vászonkötésben	1.50
Börkötésben aranymetszéssel... ..	4.—	Imák és elmélkedések. Összeállí- totta <i>Flarigny grófú</i> . — Magyarra át- dolgozta <i>Gubicza István</i> . — I—II. rész egybekötve vászonkötésben... ..	4.—
Chagrínbörkötésben... ..	6.—	Chagrínkötésben... ..	6.—
Longre börkötésben... ..	9.—	Borjúbörkötésben... ..	10.—
Párnázott finom börkötés, festett díszítéssel	10.—	Imák és intelmek a magyar kath. hadfiak számára. Szent László kepevel. Irta <i>Molnár Vid Bertalan</i> . Kötve... ..	—20
Erasse börkötésben... ..	10.—	Imakönyv. Irta <i>Demény Dezső</i> . Az ima- könyv árai a különböző kötések szerint a következők:	
A keresztény anya. Jóakaró taná- csok keresztény anyák és érettebb női ifjúság számára. Imakönyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy szatmár- megyei aldozópap. Vászonskötésben... ..	2.—	17. sz. kötés. Chagrínbör, sima tábla, pré- selés nélkül... ..	16.50
Börkötésben vörösmetszéssel... ..	3.20	18. sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, préselés nélkül... ..	20.—
Börkötésben aranymetszéssel... ..	4.—	21a) sz. kötés. Maroquinbör, aranymonogr.	20.—
Chagrínbörkötésben... ..	7.—	3388. sz. Finom színes borjúbörk., bélelt puha táblával, aranynyomású díszítés	20.—
Longre börkötésben... ..	9.—	3388/II. Ugyanaz kapocsosál... ..	21.50
Párnázott finom börkötésben... ..	10.—	6656. sz. kötés. Színes ekrázé, ma- roquinbörkötés bélelt puha táblával, arany ünyom, címfelnással és virágd.	20.—
Erasse börkötésben... ..	10.—	6656/I Ugyanaz kapocsosál... ..	21.50
Egy ösvény a szentek nyomdokain. Péld- ákban oktató imádságos- és énekes- könyv. Irta <i>Nagy Antal</i> . Füzve... ..	3.—	6666. sz. kötés. Borjúbörkötés színes márvány mintával, bélelt puha tab- lával, arany ünyomatú keresztel és dombornyomású szín. virágdíszít.	21.—
Egész vászonba kötve... ..	4.—	6666/II. Ugyanaz kapocsosál... ..	22.50
Egész bőrtbe kötve... ..	5.—	27. sz. kötés. Bagariabör, sima táblával, aranymonogramm... ..	22.—
Aranyozott tábladíszítéssel, fényezett vászon- kötésben... ..	5.50	19. sz. kötés. Maroquinbör, sima táblával, moirée-előzékkel... ..	23.—
Chagrínbörkötésben... ..	6.—	21b) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel... ..	23.—
Tompa sarkú egész díszes vászonköt.	7.—	3570. sz. kötés. Finom ekrázébör, bélelt puha tábla, arany ünyomatú keresztel és gyöngyökkel kirakott virágdíszítéssel	24.—
Igen finom vászonköt. tompasarkú ia- pokkal... ..	8.50	3570/II. Ugyanaz kapocsosál... ..	25.50
Párnázott börkötésben... ..	12.—	5061. k. sz. kötés. Fekete vagy színes borjúbörkötés, egészen sima hajlítható táblával, hordozható párnázott bőrtokkal	25.—
Párnázott safflián börkötésben... ..	16.—	22a) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel, moirée-előzékkel... ..	26.—
Élő szent Olvasó. Imádságos- és éne- keskönyv az «Élő szent Olvasó»-ról nevezett Maria-Társulat igazgatói- és tagjainak használatára. VII. kiadás. Kötve... ..	—40	22b) sz. kötés. Maroquinbör, eredeti mo- zaikbetét, moirée-előzékkel... ..	35.—
Hitvalló. Katolikus imádságos könyv. A művelt férfiközönség részére. Vászons- kötésben... ..	3.—		
Börkötésben vörösmetszéssel... ..	4.—		
Börkötésben aranymetszéssel... ..	4.50		
Chagrínbörkötésben aranymetszéssel... ..	6.—		
Párnázott börkötésben... ..	7.—		
Finom safflián börkötésben... ..	8.—		
Imádkozzál és dolgozzál. Imád- ságoskönyv munkások számára. Irta			